

KARTA KURSU

Nazwa	<i>Wschodnie i zachodnie koncepcje świadomości</i>
Nazwa w j. ang.	<i>Eastern and Western conceptions of consciousness</i>

Kod		Punktacja ECTS*	4
-----	--	-----------------	---

Koordynator	dr Andrzej Serafin	Zespół dydaktyczny
-------------	--------------------	--------------------

Opis kursu (cele kształcenia)

Kurs ma charakter historyczno-porównawczy. Jego celem jest zapoznanie studentów z kluczowymi koncepcjami świadomości wypracowanymi w tradycjach filozoficznych i religijnych Wschodu oraz Zachodu, a także z ich wzajemnymi powiązaniem i recepcją. Zajęcia obejmują analizę podstawowych tekstów (m.in. Bhagawadgita, Upaniszady, Rigweda, sutry buddyjskie, pisma taoistyczne, jogiczne i tantryczne, teksty sufickie i kabały) oraz ich interpretacji w dialogu z filozofią zachodnią – od Platona, przez Hegla i Schopenhauera, po współczesną fenomenologię i hermeneutykę. Kurs kładzie nacisk na konfrontację różnych ujęć świadomości: metafizycznych, psychologicznych, religijnych i mistycznych. Szczególnym celem jest uchwycenie podobieństw i różnic między tradycjami oraz krytyczna refleksja nad możliwością porozumienia międzykulturowego, co pozwoli na ukazanie zarówno radykalnych różnic, jak i zaskakujących paralel w rozumieniu natury umysłu.

Warunki wstępne

Wiedza	
Umiejętności	Krytyczna analiza współczesnych tekstów filozoficznych, umiejętność rekonstruowania argumentacji i uzasadniania wybranych stanowisk.
Kursy	

Efekty kształcenia

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01: Posiada wiedzę na temat fundamentalnych problemów filozofii człowieka, filozofii religii, wschodnich i zachodnich koncepcji świadomości.	K_W02
	W02: Zna w stopniu zaawansowanym najważniejsze dawne i współczesne koncepcje podmiotowości, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii świadomości.	K_W03

	U01: Student/ka potrafi rozpoznawać i porównywać wyniki z różnych dziedzin i dyscyplin wiedzy; potrafi poprawnie stosować terminy i pojęcia z obszaru filozofii umysłu, potrafi formułować i analizować problemy dotyczące tożsamości osobowej, świadomości i relacji umysł-ciało; U02: Potrafi formułować i analizować problemy teoretyczne i praktyczne dotyczące zagadnienia świadomości.	K_U01 K_U08
--	---	--------------------

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01: Potrafi analizować własne stany świadomości, w tym różne tryby skupienia i rozproszenia uwagi, oraz objaśniać procesy świadomościowe zachodzące u innych osób. K02: Potrafi wskazać podstawowe wyznaczniki skutecznego działania, w tym ocenić umiejętność wpływania na przebieg własnych procesów świadomościowych, oraz analizować potencjalne przyczyny sukcesów i porażek w działaniach innych osób.	K_K01, K_K02 K_K04

Organizacja											
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach									
		A		K		L		S		P	E
Liczba godzin	30	15									

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykłady problemowe poświęcone omówieniu zagadnień filozoficznych oraz przedstawieniu empirycznych egzemplifikacji teorii naukowych; w uzupełnieniu prezentacje PPT lub materiały dokumentalne dotyczące współczesnych badań nad świadomością. Wiedza teoretyczna i refleksja krytyczna uczestników kursu rozwijana jest m.in. podczas dyskusji toczonych na zajęciach, poprzedzonych samodzielną lekturą zadanych przez prowadzącego tekstów.

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – le ar ni n g	G ry dy d ak ty cz ne	Ć wi cz e ni a w sz ko le	Z aj ę c ia te re n o we	Pr ac a la b or at or yj na	Pr oj ek t in dy wi d u al ny	Pr oj ek t gr u p o w y	U dz ia ł w dy sk us ji	K ol ok wi u m	Pr ac a pi se m na	E gz a mi n us tn y	E gz a mi n pi se m ny	Konsp ekty z prze cz yta nyc h lek tur
W_1								x		x			x
W_2								x		x			x
U_1								x		x			x
U_2								x		x			x

Kryteria oceny	(1) 50% Pisemne zaliczenie – przygotowanie krótkiej pracy pisemnej po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu. (2) 25% Konspekty ze wskazanych lektur omawianych podczas zajęć. (3) 25% Aktywność w dyskusji podczas zajęć, umiejętność argumentacji i kontrargumentacji.
----------------	---

Uwagi	Dwie nieobecności w trakcie semestru – bez konsekwencji. Większa absencja skutkuje koniecznością przygotowania dodatkowych zadań, wyznaczonych przez prowadzącego.
-------	--

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Kluczowe kwestie omawiane podczas zajęć:

1. Czym jest świadomość, umysł, psychika i jakie pełni funkcje?
2. Wschód–Zachód: wprowadzenie do problematyki dialogu międzykulturowego; orientalizm a próby autentycznego zrozumienia myśli Wschodu (Said, Halbfass, Jung); problem recepcji i różnic.
3. Bhagawadgita: Analiza kluczowych pojęć (dharma, karma, joga) i zachodnie interpretacje (Hegel, Otto).
4. Rigweda: Filozofia najstarszych hymnów wedyjskich; mit i kosmogonia psychologiczna (Michalski, Falk, Byrski, Calasso).
5. Wedanta / Upaniszady: podstawy metafizyczne i ich wpływ na filozofię Zachodu; Koncepcja Brahmana i Atmana (Schopenhauer, Deussen, Coomaraswamy, Tagore, Otto).
6. Buddyzm: nauka Buddy, fundamenty myśli wczesnego buddyzmu; koncepcja pustki, filozofia Nagardżuny, współczesne interpretacje (Kania, Schayer, McEvelley).
7. Zen: Istota praktyki Zen; estetyka i wpływ na kulturę Zachodu (Suzuki, Herrigel, Merton, Izutsu).
8. Taoizm i konfucjanizm: Laozi, Zhuangzi, komentarze współczesne i dialog z fenomenologią (Izutsu, Jung, Leibniz, Buber).
9. Joga: Analiza Jogasutr Patańdzalego; joga jako technika duchowa i jej recepcja na Zachodzie (Patańdzali, Eliade, Jung).
10. Tantra: Filozofia śaktyzmu i tantryczne techniki pracy z ciałem i energią; porównania z neoplatonizmem; Eliade, Coomaraswamy, Abhinavagupta, McEvelley.
11. Dzogczen: koncepcja wyzwolenia (Padmasambhava), współczesne interpretacje fenomenologiczne (Bauer).
12. Sufizm: Mistyczna ścieżka islamu w ujęciu Ibn Arabiego i Rumiego; paralele z taoizmem (Izutsu, Corbin).
13. Kabała: Główne nurty mistycyzmu żydowskiego i jego symbolika (Scholem, Borges, Taubes, Kania).

Wykaz literatury podstawowej

- Byrski, M. K., Śruti, czyli staroindyjskie Słowo Usłyszane o dziełach stwórczego Rozumu.
- Deussen, P., Filozofia Wedanty.
- Eliade, M., Joga: Nieśmiertelność i wolność.
- Goleman, D., Psychologia Wschodu.
- Halbfass, W., India and Europe: An Essay in Understanding.
- Hegel, G.W.F., O epizodzie Mahabharaty znanym pod nazwą Bhagawadgity Wilhelma Humboldta.
- Izutsu, T., Sufizm and Taoism.
- Jung, C.G., O psychologii wschodniej medytacji.
- Michalski, S. F., Filozofia Rigwedy.
- Nagardżuna, Filozofia pustki.
- Otto, R., Mistyka Wschodu i Zachodu.
- Patańdzali, Jogasutry (w przekładzie L. Cyborana).
- Said, E., Orientalizm.
- Scholem, G., Mistycyzm żydowski i jego główne kierunki.
- Suzuki, D.T., Wprowadzenie do buddyzmu Zen.
- Bhagawadgita, Dhammapada, Upaniszady, Tao-Te-King (w wybranych przekładach).

Wykaz literatury uzupełniającej

- Borges, J. L., Czym jest buddyzm, Kabała.
- Calasso, R., Ardor.
- Coomaraswamy, A. K., Hinduism and Buddhism.
- Corbin, H., Historia filozofii muzułmańskiej
- Cyboran, L., Joga Mircei Eliadego. Recenzja wewnętrzna.
- Eliade, M., Techniki Jogi, Patańdzali i Joga.
- Gandhi, M., The Bhagavad Gita According to Gandhi.
- Herrigel, E., Zen w sztuce łucznictwa.
- Husserl, E., O mowach Gautamy Buddy.
- Kania, I., Muttavali: Wypisy z ksiąg starobuddyjskich.
- McEvilley, T., The Shape of Ancient Thought: Comparative Studies in Greek and Indian Philosophies.
- Merton, T., Zen i ptaki żądy, Droga Chuang Tzu.
- Padmasambhava, Samowyzwolenie dzięki widzeniu w stanie nagiej uwagi.
- Panikkar, R., The Vedic Experience.
- Schopenhauer, A., Z rękopisów: fragmenty o Indiach.
- Zaehner, R. C., The Bhagavad-Gita, with a commentary based on the original sources.
- Zhuangzi, Prawdziwa księga południowego kwiatu.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

	Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi
	Wykład
30	
	Konwersatorium (
	wiczenia, laboratorium itd.)
15	
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym
5	
	Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi
	Lektura w ramach przygotowania do zajęć
25	

Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu
10

Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)
5

Przygotowanie do egzaminu
10

Ogółem bilans czasu pracy
100

Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika
4